Port Betaald postnl

DE WINDVAAN

ledenblad van De Windvogel

Oktober 2017
Jaargang 20
Nummer 3

Colofon

De Windvaan is een uitgave van De Windvogel, coöperatieve vereniging tot collectief bezit van windmolens.

Het bestuur van de Windvogel:
Siward Zomer, *voorzitter*
Martien Vogelezang, *secretaris*
Arie Wingelaar, *penningmeester*
Frank Schoenmakers, *penningmeester*
Albert Jansen, *projecten*
Rens Beijer, *projecten*
Gijs Labaar, *financiën*
Evert-Jan van Latum, *projecten*
René Spriensma, *projecten*
Henk Jan Visser, *projecten*

Molenaars:
Harry van den Hooren
Jan Hoogendoorn
Broos de Groot
Arjan Boomars
Vincent de Jong

Postadres:
De Windvogel
Postbus 2183
2800 BH Gouda

Bezoekadres:
Herculesplein 5
3584 AA Utrecht
tel. 030-3200702

Ledenadministratie:
Jan Jennissen
Graaf Janstraat 219
2713 CL Zoetermeer
windvogel.ledenadmin@gmail.com

Redactie Windvaan:
Inge Verhoef (eindredacteur)
Liesje Harteveld
De Windvogel
Postbus 2183
2800 BH Gouda
redactie@windvogel.nl

Kopij voor de Windvaan:
Kopij kunt u sturen of e-mailen naar het redactieadres. De redactie behoudt zich het recht voor plaatsing te weigeren en teksten in te korten.

Like ons op Facebook.com/de-windvogel

Volg ons op Twitter: Twitter.com/de_windvogel

Bezoek ook eens onze website www.windvogel.nl

Of abonneer op onze digitale nieuwsbrief

Inhoud

Inhoud 3
Van de redactie 4
Van de voorzitter 5
Concept agenda ALV 4 november 2017 6
Jaarverslag 2016 7
Brief participatiereglement 14
Projecten nieuws 14
Informatiemarkt Energie aan de Plas 17
Ecode: energiecoöperaties klaar voor de toekomst 20
Van de Molenaars 22
Volgend kabinet gaat over ondersteuning energiecoöperaties 24
Zon zoekt Wind! 25

In de regio

Noord-Holland:
Herbert Faber, tel. 06-31938199, herbert.faber@xs4all.nl
Amsterdam:
Siward Zomer, tel. 06-37350569, siwardzomer@windvogel.nl
Reeuwijk, Bodegraven:
Arie Groenveld, tel. 0172-612086, arie.groenveld@telfort.nl
Dick van Elk, tel. 0182-394289, dick@advidata.nl
Gelderland:
Frits Ogg, tel. 06-29012544, fritsogg@gmail.com
Jan van Egmond, tel. 0578-660060, janvanegmond4@gmail.com
Drenthe, Groningen en Utrecht:
Inge Verhoef, tel. 030-3200702, Inge.verhoef@windvogel.nl
Limburg
Albert Jansen, tel. 06-330 99 553, albert.jansen@windvogel.nl
Zuid-Holland:
Gijs Labaar (regio Rotterdam, tel. 06-83341096, gijs.labaar@windvogel.nl
Henk Jan Visser (Z-Holland Noord), henkjan.visser@windvogel.nl tel. 070-3191404
Utrecht:
René Spriensma, rene.spriensma@windvogel.nl tel. 06-15147447

Van de redactie

Het gaat goed met De Windvogel. We kunnen steeds meer mooie coöperatieve duurzame energieprojecten (helpen) ontwikkelen. Meer projecten betekent ook meer communicatiewerkzaamheden. Daarom hebben we de redactie van De Windvaan uitgebreid met Liesje Harteveld. Inge Verhoef kan zich daardoor meer richten op de communicatie rondom en ontwikkeling van onze nieuwe (en bestaande) projecten. Liesje stelt zich hieronder voor.

Na mijn studie Milieukunde, heb ik gewerkt bij de milieufederaties in Drenthe en Friesland en bij de landelijke milieuorganisatie Milieudefensie. In Friesland kreeg ik voor het eerst te maken met burgerwindprojecten, namelijk: de dorpsmolens. Ik was meteen enthousiast over de manier waarop in die projecten mensen zelf heel concreet aan de slag gingen met duurzame energie. Zelf investeren en zelf beslissen over hoe de opbrengst het beste verdeeld kan worden. Onder de leden, maar vooral ook ingezet voor doelen in hun eigen dorp. Bij Milieudefensie werkte ik aan draagvlak voor windenergie door te organiseren dat mensen bottom-up inspraak kregen bij windprojecten en daar zelf ook in mee konden doen.

Ruim anderhalf jaar geleden ben ik voor mezelf begonnen als communicatieadviseur voor duurzame energieprojecten. En toen is min of meer toevallig een oude passie: schrijven, weer helemaal in beeld gekomen. Ik ben nu redacteur en eindredacteur van WindNieuws, het windenergietijdschrift van ODE Decentraal en van BODE, het ledenblad van ODE Decentraal. Verder doe ik de bestuursondersteuning en de communicatie voor ODE Decentraal. Daarnaast geef ik af en toe workshops en gastlessen over burgerparticipatie bij duurzame energieprojecten.
Verder ben ik getrouwd en hebben we thuis drie pubers, drie katten en een hond, en ik kook en bak graag.

Ik ben blij dat ik nu ook kan schrijven voor De Windvaan. Ik werk graag voor De Windvogel omdat ik het belangrijk vind mee te werken aan de energietransitie zoals die van onderaf wordt ingezet, precies waar De Windvogel mee bezig is. Ik ben erg benieuwd naar alle projecten en ontwikkelingen van De Windvogel en ik schrijf er graag over.

Liesje Harteveld

Van de voorzitter

De kas moet kloppen!

De aankomende ALV op 4 november staat in het teken van de financiën van de coöperatie. Het gehele programma draait om de financiële cijfers van vorig jaar en de cijfers van de komende jaren. In de ALV zullen we de businesscase van De Windvogel bespreken en de investeringsmogelijkheden voor het komende jaar. In deze ALV willen we vragen en input van de leden ophalen voordat we in januari het officiële financieringsvoorstel doen aan de leden.

De Windvogel is een coöperatie met een ideële doelstelling: het op levensvriendelijke wijze produceren en doen produceren van energie, direct of indirect ten behoeve van de leden. Dat we ons daar al meer dan 25 jaar voor kunnen inzetten, komt doordat we naast een ideële instelling ook een bedrijf zijn. We zijn niet afhankelijk van subsidies en we hoeven niet bij supermarkten onze hand op te houden voor donateurs. Dat is de kracht van een coöperatie van burgers, die door samen een bedrijf op te zetten hun idealen kunnen verwezenlijken.

Om ons te kunnen blijven inzetten voor onze idealen, moeten we niet vergeten dat we een bedrijf zijn. En daar horen de financiën bij. De kas moet kloppen anders is het snel afgelopen. Het mooie is dat het de leden zijn die controleren en bepalen of de kas ook blijft kloppen. Niet om maximaal winst te halen voor de leden, maar om onze idealen te kunnen blijven realiseren. Dat geeft ons zoveel stabiliteit. Er zijn weinig bedrijven in de energietransitie bezig die ouder zijn dan 25 jaar. Velen zijn ten onder gegaan door overijverig investeren in een toekomst die nog moest komen om hun winst te maximaliseren.

Uw aanwezigheid op deze ALV is daarom ook belangrijk. De leden gezamenlijk maken de coöperatie. We gaan voor u een plaatje van de toekomst schetsen en willen samen met u de afweging maken of het risico van de investeringen opweegt tegen de te behalen resultaten. Om een stabiele coöperatie te blijven hebben we dus uw kritische én idealistische blik nodig om het businessplan van de coöperatie sterker te maken. Ik hoop u daarom ook komende ALV in groten getale te zien.

Siward Zomer
Voorzitter

Concept agenda ALV 4 november 2017

Algemene Ledenvergadering coöperatie DE WINDVOGEL met lunch en lezing.
Datum: zaterdag 4 nov 2017, aanvang 11:00 u.
Plaats: Herculesplein 5, 3584 AA Utrecht.

1. Vaststelling agenda

2. Ingekomen Stukken, Mededelingen Bestuur
2.1 Notulen ALV-24 juni 2017 concept 28 juni 2017 (zie website);
2.2 Jaarverslag incl. Jaarrekening 2016 (zie website + pagina 7 van deze Windvaan);
2.3 Concept Ondernemingsplan en Financieel Voorstel 2018 (zie website).

3. Notulen
3.1 Notulen ALV-24 juni 2017
reacties doornemen

4. Jaarverslag 2016
4.1 Goedkeuring Jaarrekening 2016
toelichting penningmeester/accountant en reactie en herbenoeming van de Financiële Advies Commissie.
4.2 Toelichting en terugblik: Der Sonnevogel GmbH, 'onze Duitse dochter'

5. Projecten
5.1 Stand van zaken: Projecten
Borger-Odoorn en Zeewolde en andere ontwikkelprojecten.

6. Participatiereglement
6.1 Stand van zaken: "Omzetting van Leningen naar Participaties".

7 Financieel Voorstel 2018
7.1 Stand van zaken: Ondernemingsplan en Financieel Voorstel 2018;

8. Rondvraag en sluiting. ± 13:00 u.

Lunch en aansluitend lezing over Windpark Zeewolde door Tessa Felix van WindUnie.

Jaarverslag 2016

Door Arie Wingelaar, penningmeester

Op de agenda van de komende ledenvergadering van 4 november 2017 staat onder meer het jaarverslag over 2016.
In dit artikel zal ik enkele in het oog springende ontwikkelingen met u delen.

Groei van het aantal leden

In het jaar 2016 is het aantal leden van coöperatie De Windvogel met 66 personen gestegen tot 3.357. Een toename van 2 procent en dat zonder ledenwervingsactie.

2002		749
2003	12	761
2004	19	780
2005	56	836
2006	111	947
2007	66	1013
2008	113	1126
2009	269	1395
2010	244	1639
2011	272	1911
2012	829	2740
2013	406	3146
2014	90	3236
2015	55	3291
2016	66	3357

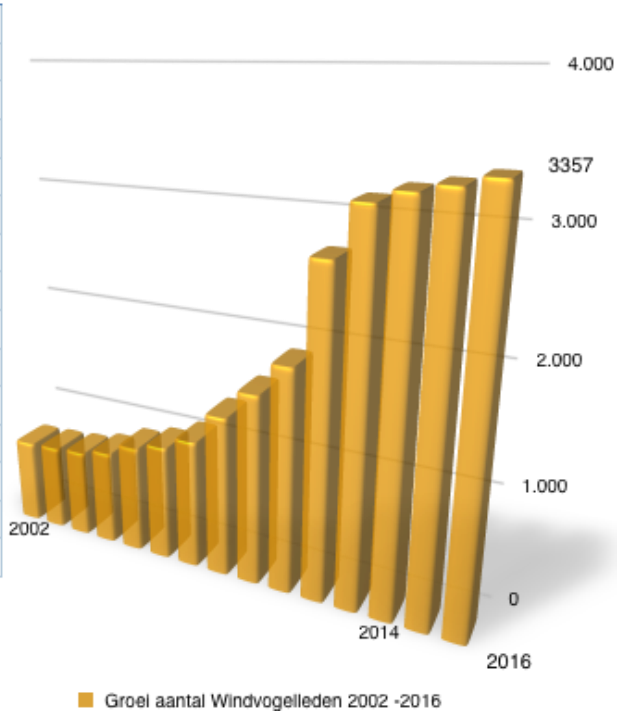

2002		1.266	MWh	4 molens
2003		948	MWh	4 molens
2004		1.182	MWh	4 molens
2005		1.441	MWh	5 molens
2006		5.388	MWh	5 molens NB Amstelvogel vervangen
2007		5.447	MWh	4 molens
2008		5.721	MWh	4 molens
2009		5.031	MWh	4 molens
2010		3.942	MWh	4 molens
2011		6.311	MWh	6 molens +Appelvogel+Elzevogel
2012		7.285	MWh	6 molens
2013		7.561	MWh	6 molens
2014		7.674	MWh	6 molens
2015		8.825	MWh	6 molens
2016		6.688	MWh	4 molens

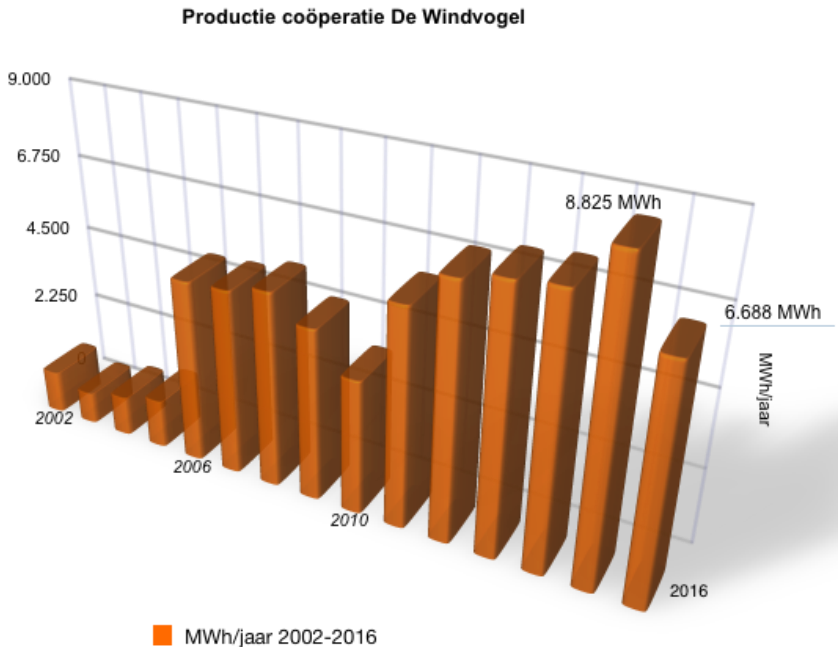

Financieel resultaat 2016

Algemeen

Waardering deelnemingen
De waardering van deelnemingen werden tot en met 2015 nog tegen verkrijgingsprijs gewaardeerd. Als gevolg van de toegenomen invloed van De Windvogel op deze deelnemingen moest op advies van de accountant worden overgegaan op waardering tegen nettovermogenswaarde.
Deze wijze van waarderen is door de accountant alsnog doorgevoerd op de jaarcijfers van 2015. Verderop in deze publicatie heb ik daarom een extra kolom opgenomen met de herziene jaarcijfers 2015 van de balans en de winst -en verliesrekening.
Deze wijziging in de waarderingsgrondslag leidt tot een afname van het vermogen op 1 januari 2015. Ook het resultaat over 2015 vermindert met € 37.105 als gevolg van een lager resultaat deelnemingen.
Dat betekent helaas een forse afwaardering op de waardering van deze deelnemingen ter grootte van ongeveer € 200.000.

Analyse resultaat

Deze jaarrekening 2016 sluit met een nadelig exploitatieresultaat van € 319.857. In de begroting 2016 was rekening gehouden met een nadelig resultaat van € 203.405.
De verschillen ten opzichte van de begroting zijn globaal.

	Begroting	Werkelijk
Brutomarge molenexploitatie	€ -111.055	€ -91.587
Inschrijfgelden nieuwe leden		3.522
Overige brutomarge	0	2.119
	€ -111.055	€ - 85.946
Af: Salariskosten	- 26.500	- 15.896
Af: Algemene Beheerskosten	- 53.700	- 73.081
Bedrijfsresultaat	€- 191.225	€- 174.923
Af: Resultaten deelnemingen	25.000	-141.395
Af: rentesaldo	- 37.150	- 3.539
Exploitatieresultaat	€- 203.405	€ -319.857

Het exploitatieresultaat werd als volgt toegerekend:

Inschrijfgelden	€ 3.522
Reserves	€ -323.379
Per saldo eveneens	€ 319.857

Op verzoek van de accountant zijn de ontvangen inschrijfgelden als baten verantwoord en via de resultaatverdeling aan de post inschrijfgelden toegevoegd.
Het uiteindelijke jaarresultaat is, afgezien van het nadeliger resultaat op de deelnemingen, iets minder nadelig dan was voorzien in de begroting 2016.
Op individuele posten zijn echter wel behoorlijke verschillen te constateren. Dat is de weerslag van diverse ontwikkelingen die zich in het afgelopen boekjaar hebben voorgedaan.

De belangrijkste afwijkingen betreffen:

1. Brutomarge molenexploitatie

Per saldo was de brutomarge molenexploitatie € 19.500 minder nadelig, als gevolg van:

○ Nagekomen afrekeningen (o.m. GVO's vorige jaren)		€ 26.740
○ Meer ontvangen MEP Appelvogel		8.620
○ Lagere afschrijving door minder geproduceerde kWh		31.076
		€ 66.436
Hiertegenover staan:		
- lagere productie stroom 932.350 kWh	€ 32.632	
- lagere gemiddelde prijs per kWh	13.375	
- overige verschillen	929	€ 46.936
Per saldo minder nadelig		€ 19.500

2. Salariskosten

Evenals vorig jaar kon een groter deel van de salariskosten dan begroot worden doorberekend aan derden of aan Stroomversnelling BV in verband met de aan projectontwikkeling bestede uren. In deze salariskosten waren mede begrepen de kosten van de stagevergoedingen, betaald in het kader van het project Windkuikens.

3. Overige Algemene Beheerskosten

De overige algemene beheerskosten waren aanzienlijk hoger dan geraamd als gevolg van:

- hogere accountantskosten	€ 5.669
- kosten juridische procedures	15.746
- kosten voorbereiding ledenwerfcampagne	8.458
	€ 29.873
- Niet bestede budget automatisering	- 5.000
- niet besteed budget ondersteuning	- 4.000
- Niet besteed deel reiskostenbudget	- 1.100
- Overige verschillen	- 392
Per saldo meer besteed dan geraamd	€ 19.381

4. Resultaat deelnemingen

In de begroting was rekening gehouden met € 25.000 wegens resultaat uit deelnemingen. Op deze post zijn, naast het negatieve resultaat over 2016 van Stroomversnelling BV, ook de nadelige resultaten van de overige deelnemingen verantwoord.

5. Rentesaldo

Het rentesaldo is minder nadelig dan geraamd omdat:

De over verstrekte leningen aan leden betaalde rente lager was dan geraamd:	€ 2.227
De raming voor te betalen rente op nieuw aan te trekken leningen is niet uitgegeven:	€ 22.500
Hogere rentebaten wegens aan deelnemingen verstrekte leningen	€ 8.884

Het resultaat wordt in de jaarrekening nader gespecificeerd en toegelicht.
De accountant heeft bij deze cijfers op 29 juni 2017 een goedkeurende verklaring afgegeven.

Balans per 31 december

	2016	2015 herzien	2.015	2.014	2.013
Materiële Vaste activa	906.850	1.119.855	1.119.855	1.423.047	1.387.841
Financiële vaste activa	866.861	617.341	756.556	456.836	536.825
Voorraden	77	245	245	0	0
Vorderingen	172.969	141.905	141.905	84.088	194.936
Effecten	50	50	50	50	50
Liquide middelen	2.102.235	2.370.170	2.370.170	2.558.937	2.377.209
	4.049.042	4.249.566	4.388.781	4.522.958	4.496.861
Reserves	944.610	1.334.327	1.332.022	1.378.600	1.526.510
Correctie aanpassing waardering	0	-257.126	0	0	
Resultaat	-319.857	-132.591	-93.181	-46.579	-397.293
	624.753	944.610	1.238.841	1.332.021	1.129.217
Leningen leden	2.976.971	3.008.351	3.008.351	2.955.541	2.531.723
	3.601.724	3.952.961	4.247.192	4.287.562	3.660.940
Leningen o/g	0	0	0	0	38.000
Voorzieningen	284.058	155.014	0	0	0
Schulden	163.260	141.591	141.589	235.396	507.763
	4.049.042	4.249.566	4.388.781	4.522.958	4.206.703

Winst -en verliesrekening

	Begroting 2016	Rekening 2016	Rekening 2015	Rekening 2015	Rekening 2014	Rekening 2013
Baten:			Herzien			
Stroomlevering	266.700	248.065	331.318	331.318	162.917	189.823
MEP	21.175	29.795	96.251	96.251	276.152	511.600
Overige baten	6.000	5.886	11.592	11.592	9.832	9.644
Totaal Baten	293.875	283.746	439.161	439.161	448.901	711.067
Exploitatielasten	-160.850	-162.329	-158.950	-158.950	-232.407	-152.978
Saldo baten minus lasten	133.025	121.417	280.211	280.211	216.494	558.089
Normale afschrijvingen	-244.080	-213.004	-303.192	-303.192	-247.869	-229.599
Overige lasten					0	-65.882
Brutomarge molenexploitatie	-111.055	-91.587	-22.981	-22.981	42.756	-31.375
Provisie verkoop zonnepanelen	0	0	2.097	2.097	827	25.771
Overige brutomarge	0	5.641	3.741	3.741	5.668	-18.157
Totaal brutomarge	-111.055	-85.946	-17.143	-17.143	49.251	-23.761
Salariskosten	-26.500	-15.896	-9.113	-9.113	-24.271	-19.332
Algemene beheerkosten	-53.700	-73.081	-53.571	-53.571	-63.869	-65.320
Bedrijfsresultaat	-191.255	-174.923	-79.827	-79.827		
Resultaat deelnemingen	25.000	-141.395	-29.411	7.694	11.375	15.879
Saldo rente	-37.150	-3.539	-23.353	-23.353	-34.597	-7.270
treffen voorziening	0	0	0	0	88.003	37.077
Verschuldigde Vpb	0	0	0	0	-2.844	-2.892
Resultaat na belastingen	-203.405	-319.857	-132.591	-95.486	**61.937**	**42.794**

Door de afwaardering van de waarde van deelnemingen en het negatieve jaarresultaat is het eigen vermogen afgenomen. Dit eigen vermogen bestaat uit inleggelden van leden (per eind 2016 € 165.631) en uit een reserve exploitatiesaldi. Na onttrekking van het resultaat over 2016 bedraagt deze laatste reserve € 459.122.

Door het negatieve jaarresultaat is het ledenbelang (inleggelden plus algemene reserves) in 2016 afgenomen tot € 0.625 miljoen (€ 186 per lid)

Rente over 2016

Op de algemene ledenvergadering van 28 mei 2017 is reeds besloten om over het kalenderjaar 2016 een rente van 2% te vergoeden over het saldo van de per 31 december 2016 door de leden verstrekte leningen (2015 2 %).

Volledige jaarrekening

De volledige jaarrekening is vanaf 1 oktober 2017 beschikbaar op de website van De Windvogel, ligt ter inzage bij de penningmeester Arie Wingelaar en is ook op aanvraag bij hem op papier verkrijgbaar. U kunt hem mailen: arie.wingelaar@windvogel.nl

Toekomstperspectief

Ook voor de komende jaren (tot en met 2020) moet rekening worden gehouden met een negatief bedrijfsresultaat. Dit is het gevolg van het besluit dat in 2011 is genomen om de afschrijvingstermijn van de windturbines te verlengen van tien naar vijftien jaar. Aangezien de MEP maar gedurende 10 jaar wordt uitbetaald, moet in de resterende vijf exploitatiejaren rekening worden gehouden met een afschrijving van ca. € 0.2 mln. per jaar. De marge tussen stroomopbrengsten en overige exploitatiekosten is onvoldoende om deze afschrijvingen op te vangen. Na 2020, nadat de windturbines geheel zullen zijn afgeschreven, verbetert dit beeld zich.
Naar verwachting zullen de resultaten van de deelnemingen positief zijn, waardoor de in de jaarrekening 2016 gedane afboekingen en getroffen voorzieningen geleidelijk kunnen vrijvallen. Op dit moment wordt gewerkt aan de begroting 2018 met geactualiseerd meerjarenperspectief.

Brief participatiereglement

Alle leden die een lening hebben uitstaan bij de Windvogel krijgen binnenkort een brief of een e-mail waarin het bestuur verzoekt om akkoord te gaan met de overzetting van uw lening naar een participatie.

Op de afgeschermde ledenafdeling van onze website is het straks mogelijk om die overstap te regelen. In de brief wordt uitgelegd hoe dat in z'n werk gaat.
We zijn nu bezig om op de website een pagina met antwoorden op veel gestelde vragen over de nieuwe participatieregeling te maken. Daar vindt u straks alle informatie.
Op de ALV van 4 november aanstaande krijgen leden ruim de mogelijkheid om vragen te stellen over de participatieregeling.
In de Windvaan van juni 2017 kunt u het participatiereglement en de uitleg daarover teruglezen.

Projecten nieuws

Drenthe
Op 14 september heeft De Raad van State zich gebogen over het windpark in de veenkoloniën. De Raad van State controleert of alle procedures goed zijn verlopen. De uitspraak wordt verwacht in december 2017. De Windvogel is op het moment bezig met de contractbesprekingen tussen Duurzame Energie Exloërmond.

Zeewolde
In Zeewolde, provincie Flevoland, heeft De Windvogel meegewerkt aan het opzetten van een nieuwe, lokale coöperatie. Deze coöperatie, De Nieuwe Molenaars, heeft de oude 850 KW Vestas windmolen die bij hun in de buurt stond gekocht. Nu ze eigenaar zijn van een windmolen in het gebied hebben ze recht op een aandeel in het nieuwe grote Windpark Zeewolde BV dat daar gepland is.

Vlaardingen
In Vlaardingen is de lokale coöperatie Vlaardingen Energie Collectief (VEC) opgericht. De Windvogel is in gesprek met VEC om met hen samen te werken bij een de ontwikkeling van een mogelijk windproject in Vlaardingen. Een overeenkomst over de verdeling van inzet en aandeel in het uiteindelijke windproject is in de maak.

Ridderkerk
De Windvogel heeft onlangs een samenwerkingsovereenkomst met de lokale coöperatie De Groene Stroom in Ridderkerk ondertekend. Samen zullen we de onderhandelingen met energiebedrijf Engie doen om één burgermolen in Ridderkerk te bouwen. Engie heeft een tender gewonnen waardoor zij nu drie turbines mogen plaatsen in Ridderkerk.

Lansingerland
In Lansingerland werkt De Windvogel samen met de coöperaties Nieuwe Lansinger Stroom om een coöperatief windproject te ontwikkelen. Op dit moment is een subsidieaanvraag bij de provincie Zuid-Holland in voorbereiding voor de ondersteuning van de werkzaamheden van Nieuwe Lansinger Stroom en De Windvogel.

Bodegraven-Reeuwijk
In Bodegraven-Reeuwijk werken we samen met de gemeente om een bewonersproces op te starten, waarin we samen gaan zoeken naar locaties voor zonnevelden en windmolens. De gemeente is ambitieus met het doel om in 2035 klimaatneutraal te zijn voor zowel het huishoudelijke energieverbruik als het verbruik door bedrijven. Dat betekent voor 1,5 PJ aan duurzaam opgewekte energie. In het najaar van dit jaar bespreekt de gemeenteraad de uitgangspuntennotitie en de procesaanpak.

Over de uitgangspunten is nu al bekend dat het de bedoeling is dat de duurzame energieprojecten coöperatief ontwikkeld moeten worden, dat er samen met de bewoners naar locaties wordt gezocht en dat de revenuen terugvloeien naar het gebied. Als de raad de uitgangspuntennotitie goedkeurt, dan gaat De Windvogel hierin samenwerken met de lokale coöperatie. De lokale coöperatie is in oprichting en nog op zoek naar nieuwe leden. Wilt u zich aansluiten, neem dan contact op via info@windvogel.nl. De Windvogel gaat vervolgens samen met de coöperatie en de bewoners de energieopgave voor zonne- en windenergie invullen.

Utrecht
De Windvogel werkt samen met Rijne Energie, een samenwerkingsverband van bewoners, Energie-U en Uwind, om in het gebied Rijnenburg op coöperatieve wijze windmolens en zonnevelden te realiseren, in een zogenaamd energielandschap. Ook Eneco heeft zich als partij gemeld.
De gemeente heeft de regie in handen over de inrichting van het energielandschap en het betrekken van de omwonenden, waarbij een onafhankelijke voorzitter wordt ingeschakeld.

Rijne Energie heeft als ambitie gesteld dat er duurzame energie moet worden opge-

wekt voor de 60.000 huishoudens uit de omgeving Leidsche Rijn, IJsselstein en Nieuwegein. De gemeente wil zo ver nog niet gaan en is vooralsnog op zoek naar een compromis tussen een optimaal duurzaam energielandschap met een minimum aan overlast voor omwonenden en wat er maximaal kan worden opgewekt in het gebied.

Limburg
De Provincie Limburg is bijzonder onder de indruk van de coöperatieve aanpak van het windproject in Neer, waar De Windvogel samen met coöperatie Zuidenwind windmolen De Coöperwiek heeft gerealiseerd.

De coöperatieve aanpak die De Windvogel geïntroduceerd heeft, staat nu voorgeschreven in het beleid voor nieuwe windprojecten. De provincie hanteert daarbij de volgende uitgangspunten: de revenuen vloeien maximaal terug naar de buurt, er is geen grondspeculatie en de projecten worden coöperatief ontwikkeld.

Het resultaat is dat gemeentes positief zijn over windprojecten en dat er verschillende coöperatieve projecten op stapel staan.
In de gemeente Leudal zijn plannen voor twee windprojecten. Het ene windproject is van Zuidenwind, mogelijk komt er hierin nog een samenwerking met De Windvogel op financieel vlak. Het gaat om een windproject van twee turbines waarmee een bestaand windpark verlengd wordt. De turbines worden 130 meter hoog en hebben een rotordiameter van 140 meter. Beide turbines zijn goed voor 9 GWh.
Het tweede project wordt ontwikkeld door duurzame energiecoöperatie Leudal Energie en bestaat uit drie windturbines.

In de gemeente Nederweert is een nieuw lokaal coöperatief initiatief gestart vanuit van de coöperatie Zuidenwind: coöperatie Newecoöp. Zij gaan samenwerken in drie plannen voor windenergie die nog in de pijplijn zitten. De gemeenteraad moet nog een uitspraak doen over planologische medewerking. Het nieuwe provinciale beleid heeft er in elk geval toe geleid dat 50 procent van al deze projecten coöperatief ontwikkeld zal worden. De Windvogel gaat op financieel gebied samenwerken met de coöperaties.

Ook in de gemeente Weert is voor een gebiedsgerichte aanpak met bewoners gekozen. Hier is een plan voor een windproject met Eneco, waarbij ook de helft van het project door een lokale coöperatie ontwikkeld kan worden.
Over alle bovengenoemde Limburgse plannen kan worden gezegd dat het proces zonder al te veel gedoe of heftige discussies verloopt.

Informatiemarkt Energie aan de Plas

Relatief veel jonge gezinnen kwamen zaterdag 16 september een kijkje nemen bij de informatiemarkt Energie aan de Plas bij windmolen De Amstelvogel aan de Ouderkerkerplas. De Windvogel organiseerde de informatiemarkt samen met het Groengebied Amstelland en de gemeente Ouder-Amstel om inwoners actief te betrekken bij het thema duurzame energie in de gemeente.

De gemeente heeft een nieuw beleid om met verduurzaming aan de slag te gaan. Ze zoekt daarbij samenwerking met de inwoners en betrokken partijen. De bijeenkomst werd geopend met een enthousiaste speech van GroenLinks wethouder Jacqueline van Maa. Zij heeft onder meer duurzaamheid in haar portefeuille.

Evert-Jan van Latum en wethouder duurzaamheid Jacqueline de Maa

Meer dan een informatieve dag

Het duurzame energie evenement was meer dan een informatieve dag. De Windvogel wilde ook heel gericht met bewoners praten over de uitvoering van het duurzame beleid in de gemeente. Bewoners konden op een grote kaart aangeven waar zij mogelijkheden zagen voor duurzame energieprojecten in de vorm van zonnevelden, drijvende panelen, of één of meer nieuwe windturbines in de gemeente Ouder-Amstel. Want

ook al is het huidige beleid van de provincie Noord-Holland op het gebied van windenergie beperkend, dat zou na de Statenverkiezingen in 2018 helemaal anders kunnen zijn. Daar sorteert De Windvogel alvast op voor. Door samen met bewoners, dus met een breed draagvlak, te bekijken wat de beste mogelijkheden zijn, op welke locaties.

Zelf beslissen
Zelf beslissen over je eigen leefomgeving vindt De Windvogel heel belangrijk. Als cooperatie is het voor De Windvogel belangrijk om goed te luisteren naar alle partijen die betrokken zijn bij een duurzaam energieproject. Dus niet alleen naar de voorstanders. “De discussie ging er vooral over dat mensen zelf willen beslissen over wat er gebeurt in hun omgeving,” vertelt Evert-Jan van Latum van De Windvogel.

Tijdens de informatiemarkt meldde zich ook een aantal nieuwe leden aan en er waren Windvogelleden die graag wilden investeren.

Kinderen
De kinderen die er kwamen waren vooral enthousiast over de windturbine en vonden het erg jammer dat ze niet naar boven mochten. “Reden is de veiligheid en de aansprakelijkheid als er iets mis gaat. De Windvogel onderzoekt de mogelijkheden, want we kunnen veel mensen enthousiast maken voor windenergie met een beklimming,” aldus Van Latum.
De bijeenkomst in de gemeente Ouder-Amstel was de eerste in een serie om te komen tot concrete plannen voor duurzame energieprojecten in Ouder-Amstel. We volgen hierbij een speciaal ontwikkelde procesaanpak met de inwoners.

Windvogel procesaanpak in drie stappen

De Windvogel heeft een procesaanpak ontwikkeld voor duurzame energieprojecten in drie stappen. Met deze aanpak kunnen we samen met betrokken inwoners in drie bijeenkomsten komen tot een keuze van locaties en mogelijk ook installaties. Wat voorop staat in het proces is dat de projecten uiteindelijk voor hen toegankelijk cooperatief gerealiseerd worden.

Stap 1 bewustwording
De eerste stap is bewustwording. Tijdens de eerste bijeenkomst bespreken we de doelstellingen van de gemeente en wat er voor nodig is om die te realiseren. Daarnaast gaan we in op de kansen die deze ontwikkelingen met zich mee kunnen brengen. Met de doelstelling in gedachten gaan bewoners stippen op de gebiedskaart

zetten: waar kan zon en/of wind ontwikkeld worden en wat kan aan verdere verduurzaming (leefbaarheid in de breedste zin van het woord) aan de gemeenschap worden bijgedragen.

Stap 2 inzoomen op locaties
De tweede stap is inzoomen op locaties. In de tweede bijeenkomst worden de opgehaalde locaties besproken en via met elkaar vastgestelde criteria afgewogen. De criteria zijn bijvoorbeeld: afstand tot woningen, geluid, slagschaduw, landschap, ecologie, hoeveelheid opwek, businesscase en hoeveelheid grondgebruik.
Er is dan al technisch onderzoek gedaan naar de mogelijkheden. Vervolgens bespreken we wat de stappen zijn om het tot een plan te maken in overleg met alle belanghebbenden.

Stap 3 uitwerken van de locaties en terugkoppelsessie
Tijdens de derde en laatste bijeenkomst ontwikkelen we verschillende scenario's waarbinnen de doelstellingen realiseerbaar zijn. Met hulptools als 'Rom3D' of 'Windplanner' kunnen deelnemers zelf een beeld vormen van hoe het er in het landschap uit komt te zien. De (financiële) participatie wordt in deze fase in grote lijnen uitgewerkt.

Uitgebreide informatie over onze procesaanpak kunt u opvragen via **info@windvogel.nl**.

Ecode: energiecoöperaties klaar voor de toekomst

Coöperaties ontwikkelen eigen software

Bestuursleden van ODE Decentraal en tien aangesloten coöperaties praten er al een jaar over, maar op 7 september is eindelijk de eerste concrete stap gezet naar een eigen softwarepakket speciaal voor duurzame energiecoöperaties. Onder de naam *Ecode* is een start gemaakt met het ontwikkelen van een nieuw softwarepakket voor alle processen die bij energiecoöperaties spelen.

Niet standaard te koop
Belangrijk onderdeel van Ecode is de specifieke software voor de administratie van postcoderoosprojecten en/of de registratie van leningen en rentebetaling. Dit is niet standaard te koop in de markt. Met Ecode werken de coöperaties hierin samen. Tien coöperaties hebben hiertoe de intentie uitgesproken en coöperatie HOOM heeft hiervoor de eerste handtekening gezet met ontwikkelaar Xaris. Het resultaat zal een softwarepakket zijn van en voor alle duurzame energiecoöperaties in Nederland.

Professionalisering
Eén van de doelen van ODE Decentraal is professionalisering van de branche. Een tiental coöperaties, waaronder Bergen Energie (BE), Kennemer Energie, De Windvogel, Deltawind, DE Unie, Windpower Nijmegen, ZPV en REScoopNL, hebben daarom een jaar geleden de koppen bij elkaar gestoken om een toekomstbestendig softwarepakket te ontwikkelen dat eigendom is van de energiecoöperaties in Nederland. Zonder inkooplicenties, met eigen zeggenschap over nieuwe ontwikkelingen en maatwerk voor de specifieke processen van zowel de kleine als de grote coöperaties.

Klaar voor de toekomst
Alle energiecoöperaties moeten ledenadministratie voeren, boekhouding doen, (postcoderoos-) projecten administreren, bestanden delen, enzovoort. Door over te stappen naar een breed gedragen uniform en integraal softwareplatform, is de sector klaar voor de toekomst: er wordt voldaan aan alle eisen, de dienstverlening naar leden en andere betrokkenen kan worden verbeterd én er wordt ruimte gecreëerd om de komende jaren verder te groeien.

HOOM

Met de aansluiting van coöperatie HOOM, kort voor de zomer, werd het plan versneld realiteit. Voorbereidende processen zijn gereed, nu kan het bouwen beginnen. Begin december zal een eerste demo gereed zijn en aan het einde van het jaar zullen de eerste modules draaien. In het tweede kwartaal van 2018 zullen de grote energiecoöperaties kunnen overstappen. Iedere coöperatie zal kunnen kiezen voor een eigen instapniveau tegen een passende prijs.

Nieuwe coöperatie

Coöperatie Ecode wordt eind september opgericht en gaat het hele proces begeleiden. De tien deelnemende coöperaties en de toekomstige deelnemers worden allen lid van deze nieuwe coöperatie.

Belangstellenden kunnen zich melden bij René van Vliet van ODE Decentraal: rene.van-vliet@duurzameenergie.org

Van de Molenaars

Tot nu toe is 2017 een matig windjaar, gelukkig is er een stormachtige herfst aangebroken en halen we het hopelijk weer een beetje in.

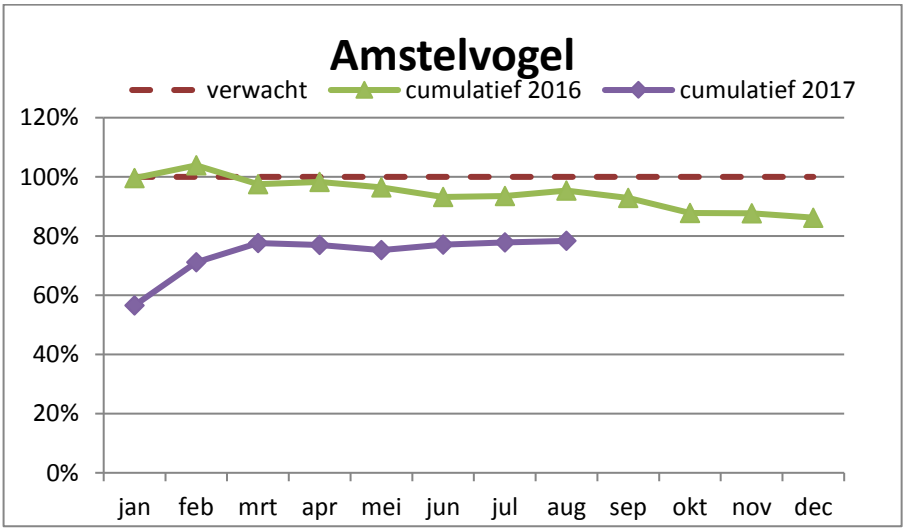

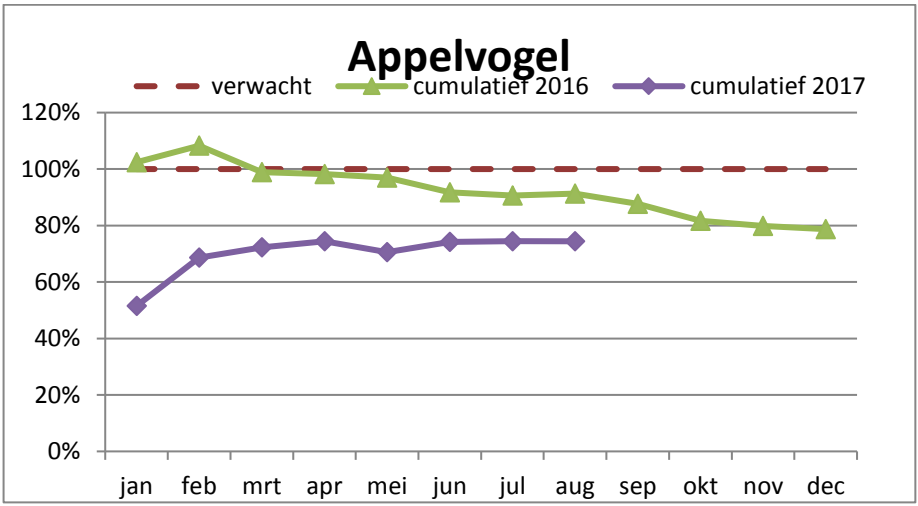

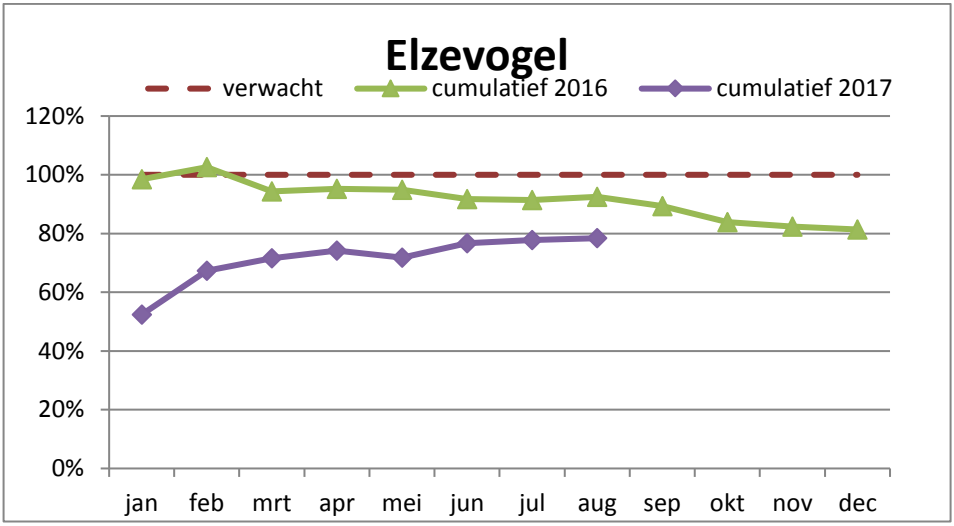
Elzevogel
verwacht
cumulatief 2016
cumulatief 2017
120%
100%
80%
60%
40%
20%
0%
jan
feb
mrt
apr
mei
jun
jul
aug
sep
okt
nov
dec

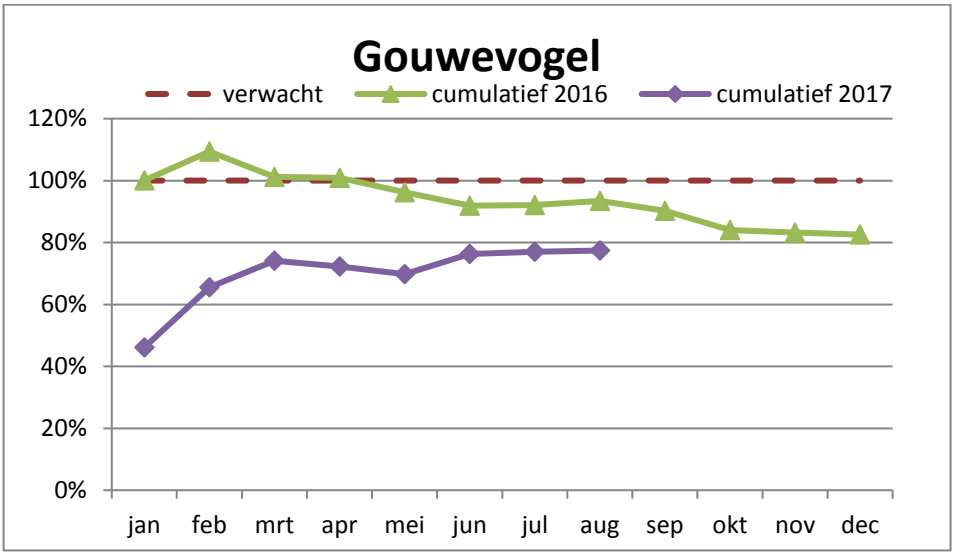
Gouwevogel
verwacht
cumulatief 2016
cumulatief 2017
120%
100%
80%
60%
40%
20%
0%
jan
feb
mrt
apr
mei
jun
jul
aug
sep
okt
nov
dec

Volgend kabinet gaat over ondersteuning energiecooperaties

Minister Kamp heeft de Tweede Kamer geïnformeerd dat hij beslissingen over de verdere ondersteuning van energiecoöperaties voor zonne- en windprojecten aan het volgende kabinet overlaat.

Met de motie van CDA-kamerlid Agnes Mulder is de regering verzocht om het eenvoudiger te maken voor inwoners om deel te nemen aan duurzame energieprojecten door energiecoöperaties te helpen bij hun opstart en te zorgen dat inwoners aandelen kunnen nemen in zonne-energie- en windenergieprojecten op zee.

Rijksbijdrage
Kamp schrijft in zijn brief onder andere het volgende: 'Als onderdeel van het Energieakkoord is HIER opgewekt, het gezamenlijke kennisprogramma van HIER klimaatbureau en brancheorganisatie ODE Decentraal voor lokale energie initiatieven, in de periode 2014-2016 medegefinancierd vanuit de rijksbijdrage aan de VNG. Deze financiering is begin dit jaar met een half jaar verlengd." Verdere besluitvorming laat hij aan het volgende kabinet over.

Professionele ondersteuning
Daarnaast heeft het ministerie van Economische Zaken op verzoek van ODE Decentraal meegewerkt aan een verkenning van de mogelijkheden van een meer professionele ondersteuning voor lokale energieprojecten op het gebied van zon en wind. Dit heeft geleid tot een verzoek van ODE Decentraal om een startbijdrage van 5 miljoen euro om een ontwikkelfaciliteit tot stand te brengen. Het besluit hierover laat Kamp eveneens aan een volgend kabinet.

Evaluatie postcoderoosregeling
Verder laat Kamp weten te verwachten dat de resultaten van de evaluatie van de postcoderoosregeling eind 2017 naar de Tweede Kamer gezonden worden. 'Aan de hand van het evaluatierapport kan worden bezien waar eventuele knelpunten bestaan, en waar nog verbeteringen nodig zijn', aldus Kamp.

BRON: windenergiecourant.nl 21 september 2017

Zon zoekt Wind!

Om de transitie naar een duurzame energievoorziening succesvol te maken zijn alle vormen van duurzame energie nodig. De Windvogel kijkt daarom ook naar de mogelijkheden om zonne-energie op te wekken en zeker ook naar de combinatie van windenergie en zonne-energie binnen één project.
In onderstaand artikel van Martijn Bongaerts, dat eerder dit jaar in langere vorm verscheen in WindNieuws, wordt uitgelegd wat de voordelen zijn van de combinatie van wind en zon.

Eén aansluiting nodig
Opgewekte zonne- en windenergie sluiten zo goed op elkaar aan dat er op de plek waar de windmolens en zonneparken staan maar één aansluiting op het elektriciteitsnet nodig is in plaats van twee. Dat bespaart ontwikkelaars met één of twee turbines al snel tussen de 20.000 en 60.000 euro. Voor grotere parken is dit nog meer. Bovendien spaart de netbeheerder kosten uit voor netverzwaringen, netverliezen en onderhoud.

Smart design en cable pooling
De netaansluiting van een windturbine of windpark beslaat gemiddeld zo'n tien procent van de totale investering. Door slimme combinaties te maken zijn kosten te besparen op de aansluiting en ook nog in het onderliggende openbare net. Dit wordt ook wel Smart Design genoemd. Een van de Smart Design-principes is het combineren van zonnecentrales met windturbines op één aansluiting. Deze opwekkers zijn voor een groot deel complementair aan elkaar, waardoor ze heel goed hun aansluiting kunnen delen. Dit wordt cable pooling genoemd.

Infrastructuur efficiënt benutten
Het grote voordeel van het realiseren van een zonnepark bij een windpark is dat de netaansluiting efficiënter benut kan worden. Een netaansluiting wordt gedimensioneerd op de piek van de opwek, maar deze wordt in de praktijk slechts zelden behaald bij duurzame opwekkers. Zeker bij zonnepanelen is het aantal uren per jaar dat de piek wordt gehaald erg laag. Daarbij vallen deze pieken bijna nooit samen met de piekopbrengst van windturbines. Daardoor kan er dus heel goed gecombineerd gebruik gemaakt worden van de aansluiting.

Geen extra investering in de netaansluiting
Als zonneparken direct bij een windturbine worden geïnstalleerd is geen extra investering in de netaansluiting nodig. Dit kan van grote invloed zijn op het positief uitvallen van de businesscase van zonneparken.

Voordelen dieper in het net
Naast kostenbesparing levert het combineren van zon en wind meer voordelen op. Het openbare net is ontworpen voor de piek van de opwek, ook al komt deze piek maar zelden voor. Om wind- en zonne-energie mogelijk te maken investeert de netbeheerder al in het onderliggende openbare net: naast de aansluitingen moeten kabels en/of transformatoren in het net verzwaard worden. Deze kosten worden uiteindelijk verrekend met de transporttarieven van alle afnemers van de netbeheerder. Smart Design kan er dus voor zorgen dat minder verzwaringen in de onderliggende netten nodig zijn, wat uiteindelijk de tarieven van alle aangeslotenen kan verlagen.

Loonbedrijf Westra in Franeker: pilotlocatie van de combi van wind en zon

Succesvolle pilot in Franeker
Het Smart Design-principe met het combineren van zon en wind is in 2016 in een kleine pilot bewezen. Loonbedrijf Westra uit Franeker heeft toen samen met netbeheerder Liander de eerste pilot in Nederland uitgevoerd om wind en zon samen te gebruik te laten maken van één elektriciteitsaansluiting.
Westra had al een windturbine van 900 kW en wilde ook 516 kW aan zonnepanelen op zijn terrein plaatsen. Hij deed daarom een aanvraag voor een verzwaring van zijn aansluiting. Dit zou hem circa 30.000 euro gaan kosten. De aansluiting kan alleen overbelast worden wanneer te veel energie wordt opgewekt door een combinatie van harde wind en veel zon.

Liander onderzocht KNMI-data van de afgelopen tien jaar en kwam erachter dat dit slechts drie procent van de tijd voorkomt: circa 300 uur per jaar. Tijdens deze uren

hoeft slechts een klein percentage van de zonne- en windstroom afgetopt te worden. In dat geval worden de zonnepanelen (of de windturbines) automatisch teruggeschakeld in vermogen.

Besparen

Het verzwaren van zijn aansluiting was dus niet nodig. Daarmee kon Westra deze kostenpost besparen. De enige aanpassing die Westra moest doen was een kleinere inverter installeren bij de zonnepanelen. Een inverter is een omvormer om de opgewekte gelijkstroom om te zetten in wisselstroom, waar de meeste apparaten in huis, en ook het elektriciteitsnet op werken. Hierdoor wordt er enige zonne-energie "weggegooid" op de schaarse tijdstippen dat de wind én de zon wel samen hun maximum opwekken. De lagere kosten van de aansluiting wegen met gemak op tegen het verlies van energie bij het aftoppen.

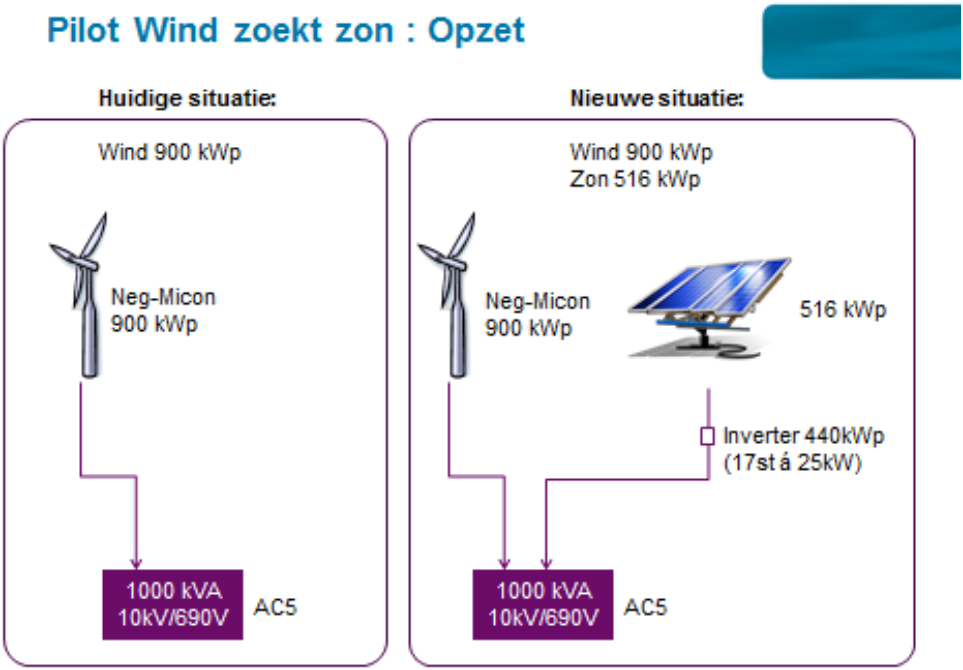

Technische opzet wind en zon combinatie bij Loonbedrijf Westra, bron: Liander (2016)

Port Betaald postnl

Zon en wind voor iedereen

De Windvogel

Dit blad is gedrukt op papier dat is vervaardigd volgens de nieuwste, minst milieubelastende productiemethode, waarbij de kwaliteit een belangrijke plaats inneemt.